

Polecenia podsumowujące

1. Przedstaw przemiany ustrojowe w Imperium Rzymskim.
2. Wytłumacz, czemu miały służyć reformy braci Grakchów.
3. Wyjaśnij, jaką rolę odgrywali niewolnicy w państwie rzymskim.
4. Opisz drogę Oktawiana Augusta do samodzielnej władzy.

Rzym – od monarchii do cesarstwa Podsumowanie

13

◆ Monarchia (ok. 753–509 p.n.e.)

Pierwszym królem – Romulus, ostatnim – Tarkwiniusz Pyszny.
Na czele król oraz senat jako ciało doradcze.
Dwie grupy społeczne – patrycjusze i plebejusze.

◆ Republika (509–27 p.n.e.)

Instytucje republiki

- senat
- zgromadzenia ludowe – centurialne, kurialne, trybusowe, plebejskie
- urzędy – kwestor, edyl, trybun ludowy, pretor, konsul, cenzor, dyktator

Walka plebejuszy o władzę

- 494 p.n.e. – utworzenie urzędu trybuna ludowego
  - 449 p.n.e. – ogłoszenie prawa dwunastu tablic
- Powstanie nowej warstwy społecznej – nobilew.

Kryzys republiki

- 133–122 p.n.e. – reformy agrarne braci Grakchów
- rywalizacja między optymatami i popularami
- większy zakres władzy dyktatorów

Bunty niewolników

- 73–71 p.n.e. – powstanie Spartakusa

◆ W drodze do cesarstwa

60–53 p.n.e. – I triumwirat – Juliusz Cezar, Gnejusz Pompejusz, Marek Krassus.

52 p.n.e. – stłumienie przez Juliusza Cezara antyrzymskiego powstania w Galii pod wodzą Wercyngetyryksa.

49–45 p.n.e. – wojna domowa, zwycięstwo Juliusza Cezara.

Przejęcie władzy w republice przez Juliusza Cezara.

44 p.n.e. – zabójstwo Juliusza Cezara.

43–36 p.n.e. – II triumwirat – Oktawian, Marek Antoniusz, Marek Lepidus.

42 p.n.e. – bitwa pod Filippi, pokonanie armii zabójców Juliusza Cezara przez wojska triumwirów.

Konflikt między Oktawianem a Markiem Antoniuszem.

31 p.n.e. – bitwa morską pod Akcjum.

Przejęcie władzy w Imperium Rzymskim przez Oktawiana.

◆ Cesarstwo (27 p.n.e. – 476 n.e.)

Oktawian princepsem.

Skupienie przez Oktawiana całej władzy w państwie – dyktatura militarna.

Zachowywanie pozorów republiki rzymskiej – komedia republiki.

27 p.n.e. – Oktawian Augustem – powstanie Cesarstwa Rzymskiego.

Polecane publikacje

Max Cary, Howard Hayes Scullard, *Dzieje Rzymu. Od czasów najdawniejszych do Konstantyna*, t. I–II, Warszawa 1992.

Maria Jaczynowska, Marcin Pawlak, *Starożytny Rzym*, Warszawa 2011.

Adam Ziółkowski, *Historia Rzymu*, Poznań 2004.

